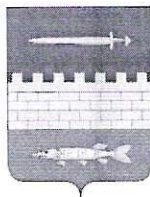

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.80,
с. Новошешминск, 423190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы, 423190

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2015 елның «16» декабрнән

№ 361

**«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының
«Волчья «Колосок» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль
бюджет белем учреждениесе уставын яңа редакциядә раслау
турында»**

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә карар бирәм:

1. Кушымтада бирелгән «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Волчья «Колосок» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесе уставын яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Волчья «Колосок» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесенен мөдире Минаева Марина Ивановнаны салым органында күрсәтелгән юридик затның уставын дәүләт теркәвенә алганда мөрәҗәгать итүче итеп билгеләргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен социаль мәсьәләләр буйыча урынбасарына йөкләргә.

**Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитеты
житәкче вазифаларын башкаручы**

В.Н. Семеняк

Килешенгән:
Яңа Чишмә муниципаль районының
Милек һәм жир мөнәсәбәтләре
Палата рәисе

Расланган:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль
районы Башкарма комитетының
2015 елның «16» декабреннән
361 номерлы карары белән

_____Гордеева Н.А

«_____»_____2015 ел

Килешенгән:
ТР Яңа Чишмә муниципаль районы
Финанс - бюджет палатасы рәисе

_____Л.Л.Завалишина

«_____»_____2015 ел

**«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «ВОЛЧЬЯ «КОЛОСОК»
БАЛАЛАР БАКЧАСЫ»
МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ
УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
УСТАВЫ**

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Әлеге Устав Россия Федерациясе законнарында каралган мәгариф өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү максатларында төзелгән «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Волчья «Колосок» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем учреждениесенә (алга таба – Учреждение) хокукый нигезләмәсен билгели.

1.2. Учреждениең рус телендә рәсми тулы исеме: Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Волчинский детский сад «Колосок» Новошешминского муниципального района Республики Татарстан».

Учреждениең татар телендә рәсми тулы исеме:
«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Волчья «Колосок» балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем муниципаль бюджет учреждениесе.

Учреждениең рус телендә рәсми кыскача исеме:
МБДОУ «Волчинский детский сад «Колосок».

Учреждениең татар телендә рәсми кыскача исеме:
«Волчья «Колосок» балалар бакчасы» МБМБУ.

1.3. Учреждениең урнашу урыны (юридик, фактик һәм почта адресы): 423194, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Волчья Бистәсе авылы, Яшьләр урамы, 22 йорт.

1.4. Учреждение үз эшчәнлеген гамәлгә куючы тарафыннан оештырыла торган муниципаль бирем нигезендә, Учреждениең устав максатлары, гамәлгә ашырыла торган гомуми белем бирү программалары типлары һәм төрләре нигезендә гамәлгә ашыра. Гамәлгә куючы белән Учреждение арасындагы мөнәсәбәтләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә алар арасында төзелгән шартнамә белән билгеләнә.

1.5. Мәгариф идарәсен гамәлгә куючы - Татарстан Республикасының «Яңа Чишмә муниципаль районы» муниципаль берәмлеге.

Учреждениене гамәлгә кую функцияләрен һәм вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба - Гамәлгә куючы) башкара. Гамәлгә куючының урнашу урыны: 423190, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Яңа Чишмә авылы, Совет урамы, 80 йорт.

1.6. Учреждениең филиаллары һәм вәкилләкләре юк.

1.7. Учреждениең оештыру-хокукый формасы- бюджет учреждениесе.

Төрә: мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе

Гамәлгә ашырыла торган белем бирү программасының төре - мәктәпкәчә белем бирү программасы.

1.8. Совет үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә таяна. Россия Федерациясе Граждан кодексы, Россия Федерациясе Гаилә кодексы. Россия Федерациясе Хезмәт кодексы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы. «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Россия Федерациясе Федераль законы. «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы законы, Бала хокуклары турында Конвенция. Төп гомуми белем бирү программалары - мәктәпкәчә белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен, Гамәлгә куючы белән шартнамә Тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) белән шартнамәләр; әлеге Устав; учреждениең локаль норматив актлары; мәгариф өлкәсендә мөнәсәбәтләрне жайга сала торган нормалар булган башка федераль законнар һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан

Республикасы норматив хокукий актлары белән. Керем китерә торган башка төр эшчәнлекне гамәлгә ашырганда Учреждение әлеге эшчәнлекне жайга салучы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына таяна.

1.9. Учреждение аңа-аналары (законлы вәкилләре) арасындагы мөнәсәбәтләре әлеге устав, алар арасында төзелгән килешү белән жайга салына.

1.10. Учреждение юридик зат (коммерциячел булмаган оешма), бюджет учреждениесе булып тора, муниципаль милек булган аерым мөлкәт белән оператив идарә итә. Милек хужасы - Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы. Милекчәнен вәкаләтләрен Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты башкара. Юридик зат буларак, учреждение аңа-аналары балансы, билгеләнгән үрнәктәге мөһер, үз исеме язылган штамп һәм бланклары бар. Учреждение үз исемнен шартнамәләр төзәргә, милек һәм шәхси милек булмаган хокукларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, җаваплылык тотарга, гомуми юрисдикция судында, арбитраж һәм третей судында гариза бирүче һәм җавап бирүче булырга хокуклы. Учреждение аңа-аналары шәхси счетлары (бюджет һәм бюджеттан тыш) бар, алар буенча аңа-аналары Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы Казначылык департаментының территориаль бүлегендә ачылган акчалар белән операцияләр башкара. Шуңа ук вакытта Учреждение бухгалтерлык исәбен мөһим алып бара яки килешү буенча «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегендә «Үзәкләштерелгән бухгалтерия»се МУ хезмәт күрсәтә ала.

1.11. Әлеге Уставта каралган финанс-хужалык эшчәнлеген алып бару һәм муниципаль биремне үтәүгә, тәрбия-белем бирү процессын әзерләүгә юнәлдерелгән учреждение аңа-аналары юридик зат хокуклары учреждение аңа-аналары дөүләт теркәвенә алынганнан вакыттан барлыкка килә.

1.12. Учреждение белем һәм тәрбия бирүне үстерү һәм камилләштерү максатларында булдырыла торган ассоциацияләр, берлекләр, коммерциячел булмаган башка берләшмәләр төзүдә һәм аларның эшчәнлегендә катнаша.

1.13. Учреждениедә сәяси партияләрнең, иҗтимагый-сәяси һәм дини хәрәкәтләрнең һәм оешмаларның (берләшмәләрнең) оештыру структураларын төзү һәм аларның эшчәнлеген рөхсәт ителми.

1.14. Учреждениедә тәрбияләнүчеләргә медицина хезмәте штаттагы медицина персоналы һәм «Яңа Чишмә РҮХ» ДАССО белән килешү нигезендә тәмин ителә, Ул, Учреждение администрациясе һәм педагогик хезмәткәрләр белән беррәттән, дөвалу-профилактика чараларын үткәргү өчен җаваплы. Учреждение хезмәткәрләре мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының Гамәлгә куючы акчасы хисабына үткәрелә торган эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә даими медицина тикшерүе узалар.

1.15. Учреждениедә туклануны оештыру Учреждение житәкчесенә йөкләнә һәм Россия Федерациясенә гамәлдәге норматив актлары, мәктәпкәчә яшьтәге балаларны тукландыруны оештыру буенча методик рекомендацияләр, халыкның санитар иминлеген өлкәсендәге законнар таләпләренә нигезендә гамәлгә ашырыла. Учреждение тәрбияләнүчеләрне, аларның яшенә һәм Учреждениедә булу вакытларына туры китереп, гарантияләнгән балансли туклану белән тәмин итә.

1.16. Учреждение аңа-аналары филиаллары, бүлекләре һәм башка аерымланган һәм структур бүлекчәләре булырга мөмкин, алар оештырыла, үзгәртеп корыла, исем алышына һәм гамәлгә куючы тарафыннан учреждение аңа-аналары үтенечнамәсе буенча йә закон нигезендә үз карары белән юкка чыгарыла.

1.17. Учреждение эшчәнлегенә турында мәгълүмат булган ачык һәм һәркем өчен мөмкин булган мәгълүмат ресурсларын формалаштыра һәм мондый ресурслардан мәгълүмати-

телекоммуникация челтәрләрендә, шул исәптән "Интернет" челтәрендәге мәгариф оешмасының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән, файдалана ала.

1.18. Учреждение ачыклыкны һәм һәркем өчен карау мөмкинлеген тәмин итә:

1) мәгълүматлар:

а) белем бирү учреждениесен төзелү датасы, мәгариф учреждениеләрен Гамәлгә куючы, белем бирү учреждениесенең һәм аның филиалларының (булганда) урнашу урыны, эш режимы, графигы, элемтә өчен телефоннар һәм электрон почта адреслары турында;

б) Учреждениенең структурасы һәм идарә органнары турында;

в) гамәлгә ашырыла торган мәгариф программалары турында;

г) бюджет акчалары исәбеннән һәм физик һәм (яки) Мәгариф турында килешүләр буенча юридик затлар акчасы исәбеннән гамәлгә ашырыла торган белем бирү программалары буенча тәрбияләнүчеләр саны турында ;

д) белем бирү телләре турында;

е) федераль дәүләт белем бирү стандартлары турында;

ж) Учреждение житекчесе, аның урынбасарлары, филиал житекчеләре турында (алар булганда);

з) педагогик хезмәткәрләрнең белем дәрәжәсе, квалификациясе һәм эш тәҗрибәсе күрсәтелгән персонал составы турында;

к) белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәмин итү турында;

л) һәр белем бирү программасы буенча кабул итү (күчерү) өчен вакантлы урыннар саны турында;

м) физик һәм (яки) юридик затлар акчасы хисабына мәгариф турындагы шартнамәләр буенча финанс тәмин ителеше бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган белем бирү эшчәнлегенә күләме турында;

н) финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны финанс елы нәтижеләре буенча тоту турында;

2.копияләр:

а) Учреждение уставы;

б) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензияләр (кушымталар белән);

в) Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлегенә планы яки Учреждениенең бюджет сметасы;

г) учреждениенең локаль норматив актлары (тәрбияләнүчеләрнең эчке тәртип кагыйдәләре, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре, коллектив шартнамә);

3) үз-үзен тикшерү нәтижеләре турында хисап;

4) түләүле мәгариф хезмәтләре күрсәтү тәртибе турындагы документ, шул исәптән түләүле мәгариф хезмәтләре күрсәтү турындагы шартнамә үрнәге, һәр белем бирү программасы буенча белем алу бәясен раслау турындагы документ;

5) мәгариф өлкәсендә дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыручы органнар күрсәтмәләре, мондый күрсәтмәләрнең үтәлеше турында хисаплар;

б) муниципаль белем бирү учреждениесе карары буенча һәм (яисә) аны бастырып чыгару Россия Федерациясе законнары нигезендә мәҗбүри булган бастырып чыгарыла, урнаштырыла торган башка мәгълүмат . Мәгариф оешмасының "Интернет" челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру һәм мәгариф оешмасы турында мәгълүматны яңарту тәртибе, шул исәптән аның эчтәлегенә һәм аны бирү рәвешенә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

II. УЧРЕЖДЕНИЕ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ПРЕДМЕТЫ, МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ ТӨРЛӘРЕ, БУРЫЧЛАРЫ.

2.1. Учреждениедә белем бирүнең эчтәлеге гамәлгә ашырыла торган мәгариф программалары белән билгеләнә.

2.2. Учреждение эшчәнлегенә төп максаты булып мәктәпкәчә белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген, балаларны карау һәм тәрбияләүне тормышка ашыра.

2.3. Мәктәпкәчә белем бирүнең белем бирү программалары муниципаль мәгариф оешмалары тарафыннан мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм мәктәпкәчә белем бирүнең тиешле үрнәк программаларын исәпкә алып мөстәкыйль эшләнә һәм раслана.

2.4. Мәктәпкәчә белем бирү гомуми культураны формалаштыруга, физик, интеллектуаль, әхлакый, эстетик һәм шәхси сыйфатларны үстерүгә, уку эшчәнлегенә алшартларын формалаштыруга, мәктәпкәчә яшәтгә балаларның сәламәтлеген саклауга һәм ныгытуга юнәлдерелгән.

2.5. Учреждение эшчәнлегенә бурычлары булып тора:

- тәрбияләнүчеләрнең тормышын саклау һәм физик һәм психик сәламәтлеген ныгыту;
- тәрбияләнүчеләрнең танып-белү-сөйләм, социаль-шәхси, сәнгать-эстетик һәм физик үсешен тәмин итү;

- балаларның яшь категорияләрен исәпкә алып, кеше хокукларына һәм ирекләренә хөрмәт, әйләнә-тирә табигатькә, туган илгә, гаиләгә мөхәббәт тәрбияләү;

- тәрбияләнүчеләрнең физик һәм (яки) психик үсешендә житешсезлекләренә кирәкле коррекцияләүне гамәлгә ашыру;

- балаларның тулы канлы үсешен тәмин итү өчен тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре белән хезмәттәшлек итү;

- балаларны тәрбияләү, укуту һәм үстерү мәсьәләләре буенча ата-аналарга (законлы вәкилләргә) консультатив һәм методик ярдәм күрсәтү.

2.6. Учреждениенә компетенциясе:

- укучыларны эчке тәртипкә китерү кагыйдәләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, башка локаль норматив актларны эшләү һәм кабул итү;

- белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәмин итү, дәүләт һәм жирле нормалар һәм таләпләр, шул исәптән федераль дәүләт белем бирү стандартлары, федераль дәүләт таләпләре, белем бирү стандартлары нигезендә, биналарны жиһазлау;

- Гамәлгә куючыга һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чараларның керүе һәм тотылуы турында еллык хисап, шулай ук үз-үзенә тикшерү нәтижәләре турында хисап бирү;

- Гамәлгә куючы белән килешенеп, Учреждение объектларын билгеләнгән тәртиптә арендага бирү;

- штат расписаниесен билгеләү, әгәр Россия Федерациясенә норматив хокукый актларында башкача билгеләнмәгән булса;

- «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль закон белән башкача билгеләнмәгән булса, хезмәткәрләренә эшкә кабул итү, алар белән хезмәт шартнамәләрен төзү һәм өзү, вазыйфай бурычларны бүлү, хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү шартларын булдыру һәм оештыру;

- белем бирү учреждениеләренә белем бирү программаларын эшләү һәм раслау;

- тәрбияләнүчеләренә кабул итү;

- укуту һәм тәрбия, мәгариф технологияләре, электрон укуту ысулларын куллану һәм камилләштерү;

- үз-үзенә тикшерү уздыру, белем бирүне бәяләүнең эчке системасы эшләвен тәмин итү;

- укучыларның һәм учреждение хезмәткәрләренә сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, туклануын оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру;

- укучыларның физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүе өчен шартлар тудыру;
- эгариф учреждениесендә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган балигъ булмаган балаларның, ата-аналарының (законлы вәкилләренән) ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;
- педагогик һәм методик берләшмәләреннән эшчәнлегенә ярдәм итү;
- «Интернет» челтәрендә мәгариф учреждениесеннән рәсми сайты булдыруны һәм алып баруны тәмин итү;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка мәсьәләләр.

III. УЧРЕЖДЕНИЕНЕ КОМПЛЕКТЛАУ

3.1. Балаларны мәктәпкәчә белем бирүнең төп мәгариф программалары буенча уку өчен Учреждениегә кабул итү, Гамәлгә куючы тарафыннан агымдагы елның 1 июненнән 1 сентябренә кадәр билгеләнгән тәртиптә, комплектлау нәтижәләре буенча, мөдир тарафыннан башкарыла. Калган вакытта иреккә (бушаган, яңа төзелгән) өчен комплектлау ясала.

3.2. Балалар контингенты муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламенты нигезендә төзелә һәм учреждениеннән яше һәм төре нигезендә «Электрон балалар бакчасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы белән төзелә. Учреждениендә төркемнәр саны санитар нормаларга, белем бирү процессы шартларына, проект егәрлегенә карап билгеләнә.

Ата-аналар (законлы вәкилләр) гарызнамәләре буенча төркемнәрнең ял һәм бәйрәм көннәрендә эшен оештыру мөмкин.

3.3. Учреждениегә 1 яшьтән 7 яшькә кадәрге балалар кабул ителә, Россия Федерациясе гражданны, чит ил гражданны һәм элге муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче гражданны булмаган балаларны тиешле тоту шартлары булган очракта 2 айдан кабул итү мөмкин. Тәрбияләнүчеләрне Учреждениегә кабул итү «Электрон балалар бакчасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында комплектлау нәтижәләре буенча башкарыла.

Учреждениегә беркетелгән территориядә теркәлгән балаларны Учреждениегә кабул итү өчен кирәккә документлар исемлеге:

- ата-анадан (законлы вәкилдән) язмача гариза;
- туу турында таныклыкның оригиналы (яисә туганлык турында яки бала мәнфәгатләрән тәкъдим итүнең законлы булуын раслаучы документ);
- ата-ананың (законлы вәкиленнән) шәхесен раслый торган документ;
- Учреждениегә беркетелгән территориядә баланы теркәүне раслый торган документ;
- билгеләнгән үрнәктәге баланың сәламәтлеге торышы турында медицина бәяләмәсе (баланы Учреждениегә беренчел кабул иткәндә);
- учреждениегә керү өчен беренче чиратта яки чираттан тыш хокукы булган ата-аналарның ташламалы категориясен раслаучы документ (кирәк булган очракта)

психологик-медик-педагогик комиссия бәяләмәсе (мөмкинлекләре чикләнгән баланы, инвалид баланы кабул иткәндә). Балаларны учреждениегә кабул иткәндә, соңгысы тәрбияләнүчеләрнең ата-аналарын (законлы вәкилләрен) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру хокукы Уставы, лицензиясе, мәктәпкәчә белем бирү программасы һәм Учреждениеннән белем бирү эшчәнлеген оештыруны регламентлаучы башка документлар белән таныштырырга тиеш.

3.4. Учреждение күрсәтелгән гаризаны, гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрәннән файдаланып, электрон документ рәвешендә кабул итәргә мөмкин.

3.5. Бала авырган һәм учреждениегә керү мөмкинлегә булмаган очракта, мөрәжәгать итүчеләр бу хакта мәдирне кисәтергә һәм сәламәтлек саклау учреждениесеннән белешмә тапшырырга тиешләр.

3.6. Чит ил гражданны яисә гражданлыгы булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) мөрәжәгать итүченең Россия Федерациясендә булу хокукын раслый торган документ күрсәтергә тиеш. Чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар барлык документларны да рус телендә яки билгеләнгән тәртиптә расланган рус теленә тәржемәсә белән тапшыра.

3.7. Күрсәтелә торган документларның күчәрмәләре баланы укуы вакытына Учреждениедә саклана.

3.8. Югарыда күрсәтелгән документларны кабул иткәннән соң, Учреждение баланың ата - аналары (законлы вәкилләре) белән мәктәпкәчә белем бирү программалары буенча белем бирү турында килешү төзи.

3.9. Учреждение житәкчесә килешүне төзегәннән соң өч эш көне эчендә баланы Учреждениегә (алга таба - боеру акты) кабул итү турында боеру чыгара.

3.10. Учреждениегә кабул ителгән һәр балага документлар саклана торган шәхси эш ачыла.

3.11. Учреждениегә кабул итү календарь ел дәвамында, буш урыннар булганда гамәлгә ашырыла.

3.12. Тәрбияләнүчеләр Учреждениедән «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законда һәм «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законнда һәм учреждениенең локаль актларында каралган очракларда (башка мәгариф учреждениесенә күчәрелгән) чыгарылырга мөмкин:

- ата-аналар (законлы вәкилләр) гаризасы буенча;
- учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең йөрүенә комачаулаучы медицина күрсәткечләре буенча.

3.13. Тәрбияләнүченең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы буенча белем бирү мөнәсәбәтләрән вакытыннан алда туктату учреждение каршында нинди дә булса өстәмә, шул исәптән матди, йөкләмәләр барлыкка китерми.

Белем бирү мөнәсәбәтләрән туктату өчен нигез булып учреждениенең тәрбияләнүченә учреждениедән чыгару турындагы боеру акты тора. Балигь булмаган тәрбияләнүчеләрнең мәгариф турындагы законнарда һәм локаль норматив актларда каралган Учреждениенең хокуклары һәм бурычлары ата-аналарның (законлы вәкилләренең) тәрбияләнүченә учреждениедән чыгару датасыннан туктатыла.

3.14. Учреждениедә бала өчен урын түбәндәге очракларда саклана:

- авырганда;
- шифаханә-курортта дәваланганда, карантин үткәндә;
- ата-аналарның (законлы вәкилләренең) барлык төр яллары вакытында.

Ата-аналар (законлы вәкилләр) белән килешүдә баланың урынын саклауның башка очраклары да күрсәтелергә мөмкин.

3.15. Учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасындагы мөнәсәбәтләр килешү белән жайга салына, үз эченә якларның балаларны тәрбияләү, укуы, үстерү, карау һәм сәламәтләндерү процессында барлыкка килә торган үзара хокуклары, бурычлары һәм жаваплылыгы, баланың Учреждениегә булу вакыты, шулай ук ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) учреждениедә балаларны караган өчен алына торган түләү күләмен исәпләүне ала.

3.16. Ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләүне һәм Учреждениедә баланы караган өчен түләү буенча ташламалар билгеләү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башкарыла һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының тиешле муниципаль норматив-хокукый актлары белән билгеләнә.

3.17. Баланың ата-анасын (законлы вәкилләрен), шул исәптән гомуми файдаланудагы мәгълүмат системалары аша, күрсәтелгән документлар белән танышу факты кабул итү турында гаризада теркәлә һәм баланың ата-анасының (законлы вәкилләренен) шәхси имзасы белән раслана. Баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) имзасы белән шулай ук баланың шәхси мәгълүматларын һәм ата-ананың шәхси мәгълүматларын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эшкәртүгә ризалык теркәлә. Шулай ук балаларга күрсәтелә торган психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәмгә дә ризалык.

IV. БЕЛЕМ БИРҮ ПРОЦЕССЫН ОЕШТЫРУ ҺӘМ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ.

4.1. Учреждениенен төп структур берәмлеге-мәктәпкәчә яшьтәге балалар төркеме (алга таба-төркем). Төркемнен гомуми үсеш юнәлешенә ия. Гомуми үсеш юнәлешендәге төркемнәрдә мәктәпкәчә белем бирү федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм мәктәпкәчә белем бирүнен тиешле үрнәк программаларын һәм аны гамәлгә ашыру шартларын исәпкә алып башкарыла. Төркемгә бер яшьтәге, шулай ук төрле яшьтәге балалар да керергә мөмкин.

4.2. Учреждениедә белем бирү, тәрбия эшчәнлегенә Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә – рус һәм татар телләрендә алып барыла.

4.3. Учреждениенен эш режимы Гамәлгә куючы тарафыннан түбәндәгечә билгеләнә:

- алты көнлек эш атнасы;
- Учреждениедә балаларның булу вакыты - 9 сәгать;
- эш графигы: 7.30 дан 16.30 га кадәр;
- шимбә: 7.30 дан 13.30 га кадәр;
- ял көннәре: якшәмбе һәм бәйрәм көннәре.

Бәйрәм алды көннәрендә учреждениедә эш режимы Россия Федерациясенен хезмәт турындагы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.4. Тиешле матди –техник шартлар һәм кадрлар белән тәэмин ителү булганда (бүлөп бирелгән акчалар чикләрендә) Учреждениедә балаларның кыскартылган вакытта булу төркемнәре ачылырга мөмкин. Кыскартылган вакытта булу төркемнәре, ата-аналарның (законлы вәкилләренен) ихтыяжларына бәйле рәвештә, сыгылмалы режим буенча эшләргә мөмкин.

4.5. Баланың индивидуаль график буенча йөрү тәртибенә Учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасындагы килешүдә билгеләнә.

4.6. Турыдан-туры белем бирү эшчәнлегенен саны һәм давамлылыгы мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренен эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр белән билгеләнә.

4.7. Уку елы Учреждениедә 1 сентябрьдә башлана һәм 31 майда тәмамлана.

Каникуллар көннәрендә һәм жәйге чорда турыдан-туры белем бирү эшчәнлегенә үткәрелми.

4.8. Баланың ата-аналарына (законлы вәкилләренә) белем бирү процессының барышы һәм эчтәлеген белән танышу мөмкинлегенә бирелергә тиеш.

4.9. Учреждение санитар-гигиена, эпидемиягә каршы таләпләргә һәм янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләренә, шулай ук Учреждениенә төзекләндерүгә, шулай ук психологик-педагогик таләпләргә җавап бирүче бинада эшли.

4.10. Белем бирү эшчәнлеген оештыру еллык план, комплекслы-тематик һәм календарь планнар нигезендә төзелә, белем бирү программалары нигезендә салкын (жылы) чорда бер атналык йөкләнеш белән регламентлана.

4.11. Мәктәпкәчә белем бирү программасының структурасы, күләме, гамәлгә ашыру шартлары һәм аны үзләштерү нәтижеләре буенча таләпләр мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты белән билгеләнә.

4.12. Белем бирү программалары Учреждение тарафыннан мөстәкыйль рәвештә мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә һәм экспертиза үткән һәм дәүләт мәгълүмат системасы булган төп белем бирү программалары реестрына кертелгән мәктәпкәчә белем бирүнең тиешле үрнәк программаларын исәпкә алып эшләнә һәм раслана.

4.13. Учреждение белем бирү программаларын гамәлгә ашыруның челтәрле формасын куллана ала, ул белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы берничә оешма ресурсларын кулланып, кирәк булганда, тиешле белем бирү программасында каралган кирәкле ресурсларга ия фәнни, медицина оешмалары, мәдәният оешмалары, физкультура - спорт оешмалары кебек башка оешмаларның ресурсларын файдаланып, белем бирү программасында тәрбияләнүчеләрне үзләштерү мөмкинлеген тәмин итә.

Белем бирү программаларын тормышка ашыруның челтәрле формасыннан файдалану Учреждение һәм югарыда күрсәтелгән оешмалар арасында килешү нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.14. Мәктәпкәчә белем бирү эчтәлегә һәм сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балаларга белем һәм тәрбия бирүне оештыру шартлары жайлаштырылган белем бирү программасы, инвалидлар өчен шулай ук инвалидны реабилитацияләүнең индивидуаль программасы нигезендә билгеләнә.

4.15. Мәктәпкәчә белем бирүнең жайлаштырылган мөгариф программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән балаларга мәктәпкәчә белем алу өчен махсус шартлар тудырылырга тиеш.

4.16. Мөмкинлекләре чикләнгән балаларга мәктәпкәчә белем алу өчен махсус шартлар астында мондый балаларны укуыту, тәрбияләү һәм үстерү шартлары аңлашыла, алар үз эченә махсус белем бирү программаларын һәм укуыту һәм тәрбия ысулларын, махсус дәреслекләренә, уку әсбапларын һәм дидактик материалларны, күмәк һәм индивидуаль кулланыла торган махсус техник чараларны, төркемләп һәм индивидуаль коррекция дәресләрен үткөрү, белем бирү оешмалары биналарына керү мөмкинлеген тәмин итү һәм башка шартларны үз эченә ала, алардан башка мөмкинлекләре чикләнгән балаларга мәктәпкәчә белем бирү программаларын үзләштерү мөмкин түгел яки кыен.

4.17. Мөмкинлекләре чикләнгән балаларны укуыту башка балалар белән бергә дә, аерым сыйныфларда да (төркемнәрдә) оештырылырга мөмкин.

4.18. Мәктәпкәчә белем бирү программаларын үзләштерү арадаш аттестацияләр һәм тәрбияләнүчеләрне йомгаклау аттестациясе уздыру белән бергә алып барылмый.

4.19. Мәктәпкәчә белем бирү программасы махсус оештырылган эшчәнлек рәвешләрендә тормышка ашырыла: төркем, фронталь, төркемчә, индивидуаль, дидактик уеннар, танып-белү һәм сәнгать әдәбиятын уку, тематик экскурсияләр, сәяхәткә күзәтүләр, эксперименталь эшчәнлек процессында төркемнәрдә күзәтүләр, планлы күңел ачу, яллар, бәйрәмнәр уздыру.

4.20. Мәктәпкәчә белем бирү программасы шәхесне үстерүне, балаларның төрле эшчәнлек төрләрендә кызыксынуларын һәм сәләтләрен үстерүне тәмин итә, мөгариф үсешенең билгеле бер юнәлешләрен тәкъдим итә торган түбәндәге структур берәмлекләренә үз эченә ала:

- социаль-коммуникатив үсеш;
- танып-белү үсеше;

- сөйләм үсеш;
- сэнгати-эстетик үсеш;
- физик үсеш.

4.21. Мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашырганда балаларның индивидуаль үсешенә бәя бирү үткәрелергә мөмкин. Мондый бәяләү Учреждениенен педагогик хезмәткәрләре тарафыннан педагогик диагностика (мәктәпкәчә яшьтәге балаларның индивидуаль үсешен бәяләү) кысаларында үткәрелә.

4.22. Учреждениедә мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт стандартларына туры килә торган һәм билгеләнгән тәртиптә раслана торган яңа технологияләр, автор эшләнмәләреннән файдалану рөхсәт ителә.

Программалар һәм технологияләр Учреждениенен педагогик советы карары нигезендә гамәлгә кертелә.

4.23. Учреждение мәктәпкәчә белем алуны, тәрбияләнүчеләрне карауны тәмин итә

4.24. Мәктәпкәчә белем алу вакыты мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты белән билгеләнә.

4.25. Уставта билгеләнгән максатлар һәм бурычлар нигезендә Учреждение өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыра һәм аның статусын билгели торган мәгариф программаларыннан читтә һәм Учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында төзелгән килешү нигезендә түбәндәге юнәлешләр буенча өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтә ала: сэнгати-эстетик; социаль-педагогик; физкультура-спорт; учреждениегә килмәүче балалар һәм аларның ата-аналары белән эшләү. Өстәмә белем бирү хезмәтләре Гамәлгә куючы тарафыннан финанслана торган төп белем бирү эшчәнлегенә кысаларында да алмаштырыла алмый.

V. БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕНДӘ КАТНАШУЧЫЛАР

5.1. Учреждениенен белем бирү эшчәнлегендә тәрбияләнүчеләр, аларның эти-эниләре (законлы вәкилләре), Учреждение хезмәткәрләре катнаша.

5.2. Һәр тәрбияләнүче хокуклы:

- һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуга;
- сәламәтлек саклауны һәм ныгытуны гарантияли торган тәрбия шартларына;
- өстәмә белем бирү һәм башка хезмәтләр алуга;
- физик һәм психик көчләнүнең барлык формаларын яклауга;
- кешелек дәрәжәсен хөрмәт итүгә;
- хис-тойгылар белән аралашуга булган ихтыяҗны канәгатьләндерүгә;
- иҗади ихтыяҗларны һәм мәнфәгатьләрен үстерүгә;

үсешендә булган үзгәрешләренә коррекцияләүдә ярдәм алуга.

5.3. Учреждение тәрбияләнүчеләренә ата-аналары (законлы вәкилләре) хокуклы:

- балаларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклауга;
- Учреждениенен үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;
- Учреждение хезмәткәрләре тарафыннан ихтирамлы мөнәсәбәткә;
- балалар белән эшне яхшырту, өстәмә хезмәтләр күрсәтү буенча тәкъдимнәр кертүгә;
- Учреждениенен килешүдә каралган шартларда һәм формада баланы тәрбияләү, саклау һәм ныгыту, тәрбияләү һәм укуы буенча бурычларын үтәвен таләп итүгә;
- тәрбия һәм белем бирү проблемалары буенча Учреждениенен педагогик хезмәткәрләреннән консультацияләр алуга;
- Учреждениедә баланы карап тоткан өчен алына торган түләүләрнең бер өлешенә компенсация алуга.

5.4. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы:

- кече яшьтәге баланың интеллектуаль, хокукый, физик үсешенә нигез салырга;

аларның хокукларына һәм бурычларына кагылышлы өлешендә ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында әлеге Уставны һәм килешүне үтәргә;

- үз балаларын тәрбияләү өчен җаваплылык тотарга;
- килешүдә күрсәтелгән срокта баланы тоту өчен түләүне үз вакытында кертергә;
- бала булмавы яки аның авыруы турында Учреждениегә үз вакытында хәбәр итәргә;
- балаларны Учреждениегә сәламәт булганда китерергә;
- Учреждениедә үткәрелә торган ата-аналар җыелышларында катнашырга.

5.5. Учреждение хезмәткәрләренә педагогик хезмәткәрләр, кече хезмәт күрсәтүче һәм башка персонал керә. Учреждение хезмәткәрләрен эшкә алу һәм эштән азат итү гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла. Хезмәткәрләр белән Учреждение арасындагы мөнәсәбәтләр алар белән төзелгән хезмәт килешүләре белән җайга салына.

5.6. Учреждениенң педагогик хезмәткәрләре хокуклы:

- Учреждениенң үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;
- һөнәри намусын һәм абруен яклауга;
- куркынычсызлыкны тәмин итә һәм хезмәт гигиенасы таләпләрен үти торган житештерү шартларына;
- уку-уқыту әсбаплары һәм материалларны ирекле сайлауга һәм уку-методикасын куллануга;
- хезмәт шартлары һәм эш урынында хезмәтне саклау таләпләре турында тулы һәм дөрәс мәгълүматка алуга;
- хезмәт килешүендә каралган функциональ бурычларны һәм эшләрне башкарган хезмәт өчен түләү;

квалификация күтәрүгә. Бу максатларда Учреждение администрациясе югары һөнәри белем бирү учреждениеләрендә, шулай ук яңадан әзерләү һәм квалификация күтәрү системасы учреждениеләрендә эшләрчеләрне уңышлы укуга өчен кирәкле шартлар тудыра;

- квалификация дәрәжәсенң квалификация категориясенә (беренче яки югары) куела торган таләпләргә туры килү-килмәүне аттестацияләүгә;
- эш вакытының кыскартылуына, төп озайтылган түләүле отпускка, картлык буенча хезмәт (тиешле еллар эшлэгән өчен) пенсиясен вакытыннан алда билгеләүгә, өзлексез укуга эше 10 елындан да ким булмаганда бер елга кадәр ялга, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка социаль гарантияләр һәм ташламаларга;
- закон белән тыелмаган барлык ысуллар белән үзләренң хезмәт хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга;
- законнарда билгеләнгән тәртиптә шәхси һәм күмәк хезмәт бәхәсләрен хәл итүгә;
- шәхси мәгълүматларны саклауга.

5.7. Учреждение хезмәткәрләре хокуклы:

- Учреждениенң үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;
- һөнәри намусын һәм абруен, куркынычсызлык һәм гигиена таләпләренә җавап бирә торган хезмәт шартларын хөрмәт итүгә һәм яклауга;
-
- һөнәри үз-үзенә тоту яки әлеге Устав нормаларын бозуны дисциплинар тикшерү бары тик язмача бирелгән шикаять буенча гына;
- ял итүгә һәм төп түләүле еллык ял алуга;
- Учреждение администрациясе боерыкларына законда билгеләнгән тәртиптә шикаять бирү;
- үзенң һөнәри квалификациясен арттыруга, яңа һөнәр алуга, биләнгән вазыйфа таләпләре нигезендә, 3 елга кимендә 1 тапкыр;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, республика, муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларда билгеләнгән социаль ташламаларга һәм гарантияләргә;
- хезмәт нәтижәләре буенча бүләкләүгә;
- тәрбия-белем бирү процессында катнашучылар тарафыннан ихтирамлы һәм эдәпле мөнәсәбәткә.

5.8. Учреждение хезмәткәрләре бурычлы:

- әлеге Устав таләпләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, хезмәт килешүен, хезмәтне саклау һәм санитария-гигиена, янгынга каршы һәм куркынычсыз режимнарны үтәүгә;
  - һөнәри этиканы төгәл үтәргә, үзләренә йөкләнгән функциональ бурычларын сыйфатлы башкарырга, тәрбия һәм уку, хезмәт процессында кешеләрнең тормыш һәм сәламәтлеге иминлеге нормаларын һәм таләпләрен үтәргә, аларның үтәлешен тәмин итәргә;
  - вазифа инструкцияләрендә, хезмәт килешүләрендә, квалификация характеристикаларында һәм башка норматив-хокукый актларда күрсәтелгән функциональ вазыйфаларны һәм эшләрне сыйфатлы башкарырга;
  - Учреждение мөдире боерыкларын һәм карарларын үтәргә;
  - тәрбияләнүчеләрнең кешелек дәрәжәсен хөрмәт итү нигезендә Учреждениедә тәртип сакларга;
  - ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) язмача гаризасы буенча конфликтларны тикшерүдә катнашырга;
  - коллективта мораль-психологик климатны катлауландыруга китерә торган гамәлләрдән һәм сүзләрдән тыелырга;
  - периодик медицина тикшерүләре узарга;
  - педагогик хезмәткәрләрнең квалификация дәрәжәсенә квалификация категорияләренә (беренче яки югары) куела торган таләпләргә туры килү-килмәвен билгеләү максатларында яки педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри эшчәнлекләрен бәяләү нигезендә биләгән вазыйфаларына туры килү-килмәвен раслау өчен һөнәри аттестация этапларын үз вакытында үтәргә;
  - Учреждениенең документлар алып бару кагыйдәләрен үтәргә;
  - мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашыруны тәмин итәргә;
  - белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырганда балаларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау өчен җаваплылык алырга;
  - Учреждение мөдире белән килешмичә генә Учреждениенең белем бирү эшчәнлегендә катнашучыларның шәхси мәгълүматларын, , өченче затларга Учреждение турында белешмә һәм мәгълүмат бирмәскә;
  - тәрбияләнүчеләргә физик һәм психик көчләү чараларын кулланмаска;
  - Учреждениенең педагогик концепциясен формалаштыруда һәм тормышка ашыруда актив катнашырга;
  - мәжбүри тәртиптә периодик медицина тикшерүләре узарга тиеш.
- 5.9. Учреждение хезмәткәрләре югары әхлакый сыйфатларга, җаваплылык хисенә ия булырга, белем бирү эшчәнлегендә катнашучыларның барысына да мөмкин кадәр эдәплелек, игътибар, түземлек, зирәклек, сабырлык күрсәтергә тиеш.

VI. ПЕРСОНАЛ ТУПЛАУ ТӘРТИБЕ

6.1. Учреждение хезмәткәрләре өчен эш бирүче булып әлеге Учреждение тора.

6.2. Хезмәткәрләр белән Учреждение арасындагы мөнәсәбәтләр алар белән төзелгән хезмәт килешүләре белән жайга салына. Хезмәт законнарында каралган очрақларда вакытлы хезмәт килешүләре төзелергә мөмкин. Учреждение хезмәткәренә хезмәт хакы һәм вазыйфай окладлары хезмәт килешүендә каралган функциональ бурычларны һәм эшләрне башкарган өчен түләнә.

6.3. Учреждение хезмәткәрләр белән туплау Учреждение шtat расписаниесе һәм тарификациясе нигезендә башкарыла. Хезмәт килешүе нигезендә Учреждение мөдире эшкә кабул итү турында приказ чыгара һәм бу боерыкны хезмәткәргә расписка белән игълан итә.

6.4. Хезмәт килешүе төзегәндә эшкә килүче зат Учреждение мөдиренә тапшыра:

- паспорт яки шәхесне раслаучы башка документ;
- хезмәт кенәгәсен, хезмәт килешүе беренче тапкыр төзелгән яки хезмәткәр ике эштә берьюлы эшләү шартларында эшкә керә торган очрақлардан тыш;
- дәүләт пенсия иминиятенә иминият таныклыгы;
- хәрби бурычлылар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен хәрби исәпкә алу документлары ;
- тиешле белем һәм квалификация дәрәжәсе турында дәүләт үрнәгендәге белем турында документ;
- эчке эшләр өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә һәм форма буенча бирелгән хөкем ителгәнлек һәм (яки) жинаять эзәрлекләве факты булу (булмау) турында яисә реабилитацияләүче нигезләр буенча жинаять эзәрлекләвен туктату турында белешмә,
- Хезмәт кодексы, башка федераль законнар нигезендә эшкә кергәндә, хөкем ителгән, жинаять эзәрлекләвенә дучар ителгән затларны эшкә алырга рөхсәт ителми. Эшкә килүче заттан, Хезмәт Кодексында һәм әлеге Уставта каралган документлардан башка документлар таләп итү тыела.

6.5. Эшкә кабул иткәндә учреждение мөдире эшкә алынучы хезмәткәрне түбәндәге документлар белән таныштыра:

- Күмәк килешү белән;
- Учреждениенә әлеге Уставы белән;
- Эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре, эш графигы белән;
- хезмәтне саклау, электр-янгын куркынычсызлыгы буенча вазыйфай инструкцияләр, боерыклар, Учреждениенә куркынычсызлык режимы инструкцияләре белән;
- тәрбия-белем бирү процессын оештыруны, Учреждениенә финанс-хужалык эшчәнлеген регламентлаучы башка документлар.

6.6. Педагогик эшчәнлеккә белем бирү цензы булган затлар алына.

6.7. Педагогик эшчәнлек рөхсәт ителми торган затлар:

- суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыйльләну хокукыннан мәхрүм ителгән;
- авыр яисә аеруча авыр жинаятьләр өчен кире алынмаган яисә юкка чыгарылмаган хөкем ителүе булган затлар;

Федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтсез дип танылган;

- сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулары булганнар.

-хөкем ителүче яки хөкем ителгән, жинаять жаваплылыгына дучар ителүче яки дучар ителгән затлар

- шәхеснең гомеренә һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы (психиатрия стационарына законсыз бинадан, яла ягудан һәм хурлаудан тыш), шәхеснең женси кагылсызлыгына һәм женси ирегенә каршы, гаиләгә һәм балигъ булмаганнарға каршы, халыкның сәламәтлегенә һәм ижтимагый әхлакылыкка каршы жинаятьләр өчен (жинаять эзәрлекләве реабилитацияләү нигезләре буенча туктатылган затлардан тыш) дучар булган яисә жинаять эзәрлекләвенә дучар булган яисә дучар ителгән хөкем ителгән, шәхеснең женси кагылгысызлыгына һәм женси ирегенә, шулай ук ижтимагый иминлегенә каршы жинаятьләр өчен;

6.8. Интернат хезмәткәрләрнең хезмәт хакын аларның квалификацияләренә, катлаулылыгына, башкарган эшенең сыйфатына һәм шартларына карап билгели, шулай ук компенсация түләүләре (компенсация характерындагы өстәмә түләүләр һәм өстәмәләр) һәм стимуллаштыручы түләүләр (өстәмә түләүләр һәм стимуллаштыручы характердагы өстәмәләр, премияләр һәм башка кызыксындыру түләүләре). Кызыксындыру характерындагы түләүләр башкару тәртибе, хезмәткәрләрнең хезмәт сыйфатын һәм нәтижәлелеген баяләү күрсәткечләре һәм критерийлары Учреждение тарафыннан әлеге максатларга бүлеп бирелгән акчалар чикләрендә мөстәкыйль билгеләнә һәм Учреждениенең вәкиллекле органы фикерен исәпкә алып, Учреждение Советы белән килештереп кабул ителгән локаль норматив акты белән беркетелә.

6.9. Педагогик хезмәткәрләрнең вазыйфасына һәм (яки) белгечлегенә карап, эш вакытының дәвамлылыгы (хезмәт хакы ставкасы өчен педагогик эш сәгате нормалары) тарификация нигезендә норматив-хокукий актлар белән билгеләнә.

6.10. Учреждениедә хезмәтне саклау хезмәт һәм хезмәтне саклау турындагы гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла. Учреждение Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы Хезмәт законнарын һәм хезмәткәрләр хезмәтен кулланганда хезмәтне саклау буенча норматив-хокукий актларны үтәүне гарантияли.

6.11. Учреждение хезмәткәрләре эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен һәм хезмәт килешүе шартларын үтәргә бурычлы. Әлеге кагыйдәләрне һәм шартларны бозган өчен санкцияләр гамәлдәге хезмәт законнары һәм Эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре белән каралган.

6.12. Учреждение билгели:

- оешманың эшчәнлегә белән идарә итү структурасын, штат расписаниесен, хезмәткәрләрнең вазыйфаи бурычларын бүлүнә;

- хезмәткәрләрнең хезмәт хакын, шул исәптән вазыйфаи окладларга өстәмәләрне, аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен.

6.13. Россия Федерациясә Хезмәт кодексында һәм башка федераль законнарда каралган нигезләрдән тыш, учреждениенең педагогик хезмәткәре белән хезмәт шартнамәсен туктату нигезләре Россия Федерациясә Хезмәт кодексының 336 статьясы нигезендә башкарыла:

1) бер ел дәвамында кабат әлеге Уставны тупас бозганда;

2) Учреждениенең тәрбияләнүчесенең шәхесенә физик һәм (яки) психик көч куллануға бәйлә тәрбия методларын куллану, шул исәптән бер генә тапкыр куллану.

Учреждение хезмәткәре тарафыннан әлеге Уставны тупас бозу дип түбәндәгеләр таныла:

- Учреждениенең, тәрбияләнүчеләрнең, хезмәткәрләрнең һәм (яки) Учреждениегә килүчеләрнең милкенә зыян китерү яки Учреждениенең мәгариф учреждениесе буларак эшчәнлеген дезорганизацияләү рәвешендәге гамәлләр кылу (гамәл кылмау);

- Россия Федерациясә законнарында, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта, күмәк килешүләрдә, шартнамәләрдә һәм локаль норматив актларда, әлеге

хезмәткәр белән төзелгән хезмәт килешүендә каралган хезмәт хокукы нормаларын үз эченә алган хезмәт хокукы нормаларын, әлеге хезмәткәрнең хезмәт күрсәтүендә һәм (яисә) вазыйфаи инструкциясендә каралган бурычларны үтәмәү (яисә тиешенчә үтәмәү), ул учреждениегә кабул ителгән балаларның гомеренә, физик һәм психик сәламәтлегенә зыян китерү рәвешендә килеп чыга яисә чынга ашырыла ала торган бурычларны үтәмәгән (яисә тиешенчә үтәмәгән); учреждениегә кабул ителгән балаларның кеше дәрәжәсен хөрмәт итүгә хокукларын бозу; мондый аттестация Россия Федерациясенәң норматив хокукый актлары нигезендә мәжбүри булган, шулай ук мондый аттестация барышында теге яки бу квалификация сынауларыннан житди сәбәпләрсез баш тарту очраklarында аттестация узудан баш тарту; аттестация комиссиясенә алдагы аттестация датасыннан соң хезмәт эшчәнлеген характерлаучы дәрәс булмаган мәгълүматларны тапшыру (эшкә керү датасыннан башлап).

VII. УЧРЕЖДЕНИЕ БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ

7.1. Учреждение белән идарә итү "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль закон һәм «мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, әлеге Устав һәм Россия Федерациясенәң, Татарстан Республикасының башка закон актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- 1) Учреждениегә оештырганда, үзгәртеп корганда, тибен үзгәрткәндә һәм бетергәндә Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен үтәү;
- 2) Учреждениегәң Уставын раслау;
- 3) Учреждение Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләренә раслау;
- 4) Учреждениегәң әлеге Уставы нигезендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль биремне формалаштыру һәм раслау;
- 5) Гамәлгә куючытарафыннан Учреждениегә беркетелгән яисә аңа бүлөп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт төрләрен һәм исемлеген билгеләү;
- 6) Учреждениегәң «Коммерциясез оешмалар турында» Федераль законда билгеләнгән критерийларга туры килә торган эре алыш-бирешләр кылуын алдан килештерү;
- 7) «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль закон критерийлары нигезендә билгеләнә торган, башкаруда кызыксынуы булган Учреждение катнашында алыш-бирешләрне хуплау турында карар кабул итү;
- 8) Учреждение эшчәнлегенәң төп төрләренә карый торган физик һәм юридик затлар өчен билгеләнгән муниципаль биремнән тыш түләүне (эшне) билгеләү тәртибен билгеләү, шулай ук билгеләнгән муниципаль бирем чикләрендә федераль законнарда билгеләнгән очраklarда;
- 9) Учреждение эшчәнлегә нәтижеләре һәм аңа беркетелгән мөлкәтне файдалану турында хисап төзү һәм раслау тәртибен билгели;
- 10) Учреждениегәң биналарын һәм башка милек объектларын арендау шартларын контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- 11) муниципаль биремнең үтәлешен финанс белән тәмин итүне гамәлгә ашыру;
- 12) Учреждениегәң финанс-хужалык эшчәнлегә планын төзү һәм раслау тәртибен билгеләү;
- 13) Россия Федерациясә законнары нигезендә Учреждение эшчәнлеген контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- 14) Учреждениегәң тәрбия-белем бирү процессын оештыруда консультатив һәм методик хезмәтләр күрсәтү;

15) Гамәлгә куючының Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

7.3. Учреждение белән идарә итү Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашырыла һәм жирле үзидарә принципларына нигезләнә.

Учреждениенң үзидарә формалары булып Учреждение Советы, педагогик совет, гомуми жылыш, әлеге Устав нигезендә ата-аналар үзидарәсе органнары тора.

7.4. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- мөлкәтне Учреждениегә оператив идарәгә тапшыру шартларын килештерү һәм контрольдә тоту, учреждениенң биналарын, урыннарын һәм башка мөлкәтне арендау шартларын килештерү һәм контрольдә тоту, учреждениегә беркетелгән артык, файдаланылмый торган яки кулланылмый торган мөлкәтне тартып алу турындагы мәсьәләне башлап җибәрү;

- Учреждениенә төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү; Учреждениенң филиалларын, бүлекчәләрен һәм башка структур бүлекчәләрен төзү, үзгәртү, бетерү турында килештерү;

- Учреждение мөдирен билгеләү һәм эштән азат итү, законнар нигезендә эш бирүченең башка функцияләрен үтәү;

- әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту, Учреждение Уставын яңа редакциядә раслау;

- суд органнарына Учреждениенң әлеге Уставта билгеләнгән максат һәм эшчәнлек предметы белән каршылыклы килешүдә гамәлдә булмавын тану турында дөгъва белән мөрәҗәгать итү;

- законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм очрактарда суд органнарына Учреждение мөдиренә Учреждениегә китерелгән зыяннарны каплау турында дөгъвалар бирү;

- Учреждениенң түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтү һәм эшмәкәрлек эшчәнлегенә өчен оператив идарә итү хокукында беркетелгән мөлкәтне куллануга ризалык бирү;

- Учреждениегә беркетелгән мөлкәтнең кулланылышын һәм сакланышын контрольдә тоту һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар нигезендә закон бозу һәм житешсезлекләр ачыкланган очракта чаралар күрү;

- Учреждениенә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав нигезендә билгеләнгән компетенция чикләрендә үтәү өчен күрсәтмәләр бирү;

- Учреждениенң эшчәнлеген контрольдә тоту, шул исәптән бухгалтерлык исәбе һәм хисап материаллары, шулай ук Учреждение эшчәнлегенә процессында барлыкка килә торган башка документлар белән танышу;

- Учреждениенң эшчәнлегенә караган мәсьәләләр буенча хисапларын тыңлау;

- гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Эш бирүченең функцияләрен (шул исәптән кабул итү, эштән азат итү, хезмәт шартнамәсенә кул кую, өстәмә килешү төзү, хезмәт килешүен өзү) Гамәлгә куючы башкара. Гамәлгә куючы тарафыннан эш бирүче функцияләре "Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мөгариф бүлегенә" муниципаль учреждениенә тапшырылырга мөмкин.

7.5. Учреждение белән идарә итү бердәм башлангыч һәм коллегияльлек принципларын яраштыру нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.6. Учреждениенң бердәм башкарма органы булып, хәзерге вакытта Учреждение эшчәнлегенә белән житәкчелек итүче, тиешле аттестацияне үткән житәкче (мөдире) тора.

7.7. Учрежденидә идарәнең коллегиаль органнары формалаша, аларга Учреждениенең хезмәт коллективының гомуми жыелышлары, педагогик совет, ата-аналар комитеты керә.

7.8. Укучыларның, балигъ булмаган укучыларның ата-аналарының (законлы вәкилләренең) һәм педагогик хезмәткәрләренең фикерләрен исәпкә алу максатларында, аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган локаль норматив актлар Учреждениесе, балигъ булмаган укучыларның һәм педагогик хезмәткәрләренең укучылар, ата-аналар (законлы вәкилләр) инициативасы буенча Учрежденидә:

- коллективның гомуми жыелышы (аның составына ата-аналар, балигъ булмаган балаларның законлы вәкилләре һәм педагогик хезмәткәрләр керә), ата-аналар комитетлары яки башка органнар төзелә;

- Учреждение хезмәткәрләренең һөнәри берлекләре (алга таба-хезмәткәрләренең вәкиллекле органнары) эшли.

7.9. Учреждение белән идарә итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә демократиялелек, ачыклык, профессиональлек принципларына туры килә.

Учреждениеләре эшчәнлегенә сәяси партияләр, ижтимагый һәм дини оешмаларның тыкшынуы рөхсәт ителми

7.10. Учреждениен белән турыдан-туры житәкчелекне һәм идарәне мөдир башкара.

7.11. Учреждение мөдире гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм эштән азат ителә.

7.12. Мөдир вазыйфасына билгеләнгәндә хезмәт килешүе (контракт) төзелә, анда мөдирнең хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, хезмәт өчен түләү шартлары, контракт вакыты, биләгән вазыйфадан азат итү шартлары, шул исәптән Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 278 статьясында каралган нигезләр буенча билгеләнә.

7.13. Учреждение мөдире:

- Учреждениенең мәгариф, фәнни, тәрбия эше һәм оештыру-хужалык эшчәнлегенә белән житәкчелек итү өчен җаваплы.

- үз функциональ бурычлары чикләрендә Учреждение эшчәнлегенә өчен дәүләт, җәмгыять һәм гамәлгә куючы алдында җаваплылык тоту;

- Учреждение хезмәткәрләре тарафыннан үтелергә тиешле боерыклар, карарлар, күрсәтмәләр һәм башка локаль актлар чыгара;

- барлык дәүләт, ижтимагый һәм башка оешмаларда, оешмаларда, оешмаларда, предприятиеләрдә эшли, Учреждение исемнән ышаныч кәгазеннән башка эш итә; Учреждение эшчәнлегенә белән идарә итә;

- Учреждение эшчәнлегенә белән идарә итү структурасын, шул исәптән вазыйфаи окладларга өстәмәләр һәм өстәмәләр, аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен билгели;

- кадрлар сайлап алу, кабул итү һәм урнаштыру, аларның квалификациясе дәрәжәсә өчен җаваплылык башкара;

- учреждение хезмәткәрләрен хезмәт законнары нигезендә түләттерүне йөкли һәм бүләкли; - учреждение исемнән һәр баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) белән килешү, килешү төзи;

- Учреждение хезмәткәрләрен аттестацияләүне оештыра;

- Учрежденидә тәрбияләнүчеләренең контингентын формалаштыра;

- белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

- балаларны кабул итүне һәм аларның яше, сәламәтлегенә торышы, Уставта билгеләнгән тәртиптә индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә балалар төркемнәрен комплектлауны гамәлгә ашыра;

- мәктәпкәчә белем бирү мәсьәләләре буенча тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре, ижтимагый оешмалар, башка белем бирү учреждениеләре белән үзара бәйләнешен гамәлгә ашыра;

- Гамәлгә куючыга Учреждениенең эшчәнлеге турында хисап бирә.

7.14. Үзидарә формалары:

- Учреждениенең педагогик советы

- гомуми ата-аналар жыелышы

- Учреждениенең ата-аналар комитеты

- у Учреждение коллективының гомуми жыелышы.

7.15. Педагогик мәсьәләләрне педагогик совет турындагы Нигезләмә нигезендә эшләүче педагогик совет хәл итә. Педагогик совет составына Учреждение мөдире, Учреждениенең педагогик хезмәткәрләре керә ала. Педагогик совет оешманың еллык планының состав өлеше булган план буенча эшли.

7.16. Учреждение педагогик советының функцияләре:

- Учреждениедә кулланыла торган эш планнары, белем бирү программалары турында фикер алыша һәм раслый;

- белем бирү процессының эчтәлеге, формалары һәм методлары, учреждениенең белем бирү эшчәнлеген планлаштыру мәсьәләләре турында фикер алыша;

- кадрларның квалификациясен күтәрү һәм кадрларны яңадан әзерләү мәсьәләләрен карый;

- педагогик тәҗрибәне ачыклау, гомумиләштерү, тарату, гамәлгә кертүне оештыра;

- Учреждениеләргә өстәмә хезмәт күрсәтүне оештыру мәсьәләләрен карый;

- Учреждениенең педагогик хезмәткәрләренең мәгълүматын, хисапларын, докладларын, шул исәптән санитар-гигиена режимын үтәүне тикшерү турында хәбәрләрне, хезмәтне саклау, тәрбияләнүчеләрнең сәламәтлеген һәм тормышын саклау һәм башка мәсьәләләрне тыңлый;

- Учреждениенең мәктәп һәм башка ижтимагый оешмалар белән үзара хезмәтгәшлек юнәлешләрен билгели;

- үз компетенциясе, гамәлдәге законнар һәм Учреждениенең педагогик советы турындагы Нигезләмә нигезендә башка эш башкара.

7.18. Педагогик совет утырышлары Учреждениенең эш планы нигезендә кварталга кимендә бер тапкыр чакырыла. Педагогик совет утырышын педагогик коллектив әгъзалары сайланган педагогик совет рәисе алып бара. Педагогик совет утырышлары аның составының яртысыннан артыгы катнашса хокуклы санала. Әгәр Совет карары өчен катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, Совет карары кабул ителгән дип санала. Тавышлар саны тигез булганда, хәлиткеч булып педагогик совет рәисенең тавышы тора. Педагогик совет компетенциясе кысаларында кабул ителгән һәм законнарга каршы килми торган карар мәҗбүри булып тора. Педагогик совет карарларын үтәүне сештыруны Учреждениенең педагогик советы рәисе һәм карарда күрсәтелгән җаваплы затлар башкара. Бу эшнең нәтиҗәләре педагогик совет әгъзаларына алдагы утырышларда хәбәр ителә.

7.19. Педагогик совет карары беркетмә рәвешендә рәсмиләштерелә. Педагогик совет беркетмәләренә рәис һәм секретаре (рәисе һәм Секретарь вазыйфаларын башкаручы затлар) кул куя.

7.20. Ата-аналар үзидарәсе органнары.

Учреждениедә ата-аналар үзидарәсе органнары булып ата-аналар жыелышы, учреждениенең ата-аналар комитеты, төркемле ата-аналар жыелышлары һәм төркемле ата-аналар комитетлары тора.

7.21. Гомуми ата-аналар жыелышы Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең барлык ата-аналарынан (законлы вәкилләреннән) тора.

Гомуми ата-аналар жыелышы уку елына кимендә ике тапкыр жыела.

Гомуми ата-аналар жыелышының утырышы, әгәр аның утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналарының (законлы вәкилләренен) кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

Гомуми ата-аналар жыелышы утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең һәр ата-анасының (законлы вәкилләренен) тавыш бирү хокукы бар. Шул ук вакытта утырышның хокуклы булуын билгеләү максатларында баланың бер ата-анасы (законлы вәкилләре) исәпкә алына.

Гомуми ата-аналар жыелышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) составыннан көн тәртибэндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру өчен рәислек итүче һәм тавышларны санау һәм беркетмә алып бару өчен секретарь (секретариат) сайлап алына.

Гомуми ата-аналар жыелышында Учреждениедә тәрбия-белем бирү эшчәнлегенә, шул исәптән Учреждениедә белем бирү программаларын куллануга бәйле мәсьәләләр, Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең үз-үзләрен тотышына бәйле мәсьәләләр, Учреждениенен идарә органнары, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары инициативасы буенча жыелышларга кертелә торган башка мәсьәләләр, гаиләдә тәрбия һәм белем бирү мәсьәләләре, балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалауга бәйле мәсьәләләр тикшерелә. Гомуми ата-аналар жыелышында оешманың ата-аналар комитеты сайлана, уку һәм финанс елы нәтижеләре буенча Учреждение мөдиренен отчетлары тыңлана.

Гомуми ата-аналар жыелышы гади күпчелек юлы белән беркетмә рәвешендә рәсмиләштерелә торган тәкъдимнәр (рекомендацияләр) кабул итә.

7.22. Ата-аналар комитеты учреждениенен үзидарә органнарының берсе булып тора.

7.23. Учреждениенен ата-аналар комитеты функцияләре:

- тәрбияләнүчеләргә өстәмә белем бирү, сәламәтләндерү хезмәтләре, шул исәптән түләүле хезмәтләр оештыру мәсьәләсе буенча фикер алышуда катнашу;
- белем бирү процессын оештыру өчен оптималь шартлар тәмин итүгә ярдәм итү;
- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары арасында аларның хокуклары һәм бурычлары турында аңлату һәм консультатив эш алып бару;
- тәрбияләнүчеләр белән массакуләм тәрбия чаралары үткәрдә ярдәм күрсәтү;
- Учреждениенә яңа уку елына әзерләүдә катнашу;
- Учреждениедә ата-аналар жыелышлары, ата-аналар клублары, ачык ишекләр көннәре һ. б. ата-аналар белән уртақ чаралар оештыруга ярдәм итү;
- имин булмаган гаиләләр белән эшләүдә Учреждениегә ярдәм күрсәтү;
- комитет вәкаләтләренә караган мәсьәләләр буенча Учреждениенен локаль актлары турында фикер алышуда катнашу;
- белем бирү процессын тормышка ашыруның куркынычсыз шартларын, санитар-гигиена кагыйдәләрен һәм нормаларын үтәүдә катнашу;
- Учреждениенен традицияләрен пропагандалау мәсьәләсе буенча башка үзидарә органнары, ижтимагый оешмалар белән хезмәттәшлек итү;
- ата-аналар жәмәгәтчелегенең иң актив вәкилләрен билгеләү, бүләкләү турында Карар кабул итүдә катнашу;

7.24. Ата-аналар комитеты елына кимендә ике тапкыр чакырыла.

Комитетны вәкаләтләр срогы 1 ел булган комитет рәисе житәкли.

7.25. Хезмәт коллективының гомуми жыелышы идарә башлангычларын тормышка ашыруга, хезмәт коллективы әгъзаларының инициативасын үстерүгә ярдәм итә, белем бирү процессын һәм финанс-хужалык эшчәнлеген оптималь оештыруга ярдәм итә торган мәсьәләләрне хәл итүдә Учреждениенен мөстәкыйльлеген тормышка ашыра.

7.26. Коллективның гомуми жыелышы елына кимендә ике тапкыр жыела. Коллективның гомуми жыелышы карарлары ачык тавыш бирү юлы белән катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә. Коллективның гомуми жыелышын алып бару өчен ачык тавыш бирү юлы белән аның рәйсе һәм секретаре сайлана. Коллективның гомуми жыелышы карары, әгәр аның өчен катнашучыларның яртысы тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

7.27. Коллективның Гомуми жыелышы функцияләре:

- Уставны кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- Учреждениенен эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен кабул итү;
- күмәк килешү проектын тикшерә һәм раслауга тәкъдим итә
- күмәк килешүне раслау;
- Учреждениенен хезмәт бәхәсләре буенча комиссиянен санын һәм вәкаләтләрен билгеләү, аның әгъзаларын сайлау.
- Учреждение хезмәткәрләренен отпусклары графигы;
- Учреждениедә хезмәт дисциплинасының торышы һәм аны ныгыту чаралары турында фикер алыша, Учреждение хезмәткәрләренен хезмәт дисциплинасын бозу фактларын карый;
- Учреждение хезмәткәрләренен хезмәтне саклау һәм хезмәт шартлары, тәрбияләнүчеләренен сәламәтлеген һәм тормышын саклау мәсьәләләрен карый;
- учреждение компетенциясе чикләрендә социаль гарантияләр һәм ташламалар бирү тәртибен һәм шартларын билгели.

Учреждение хезмәткәрләренен эшчәнлеген хезмәт законнары, күмәк килешү, килешүләр нигезендә тәмин итә торган шартлар тудырырга тиеш.

Хезмәткәрләренен мәнфәгатьләрен закон нигезендә башлангыч профсоюз оешмалары һәм аларның органнары, башка вәкилләр (вәкиллеке органнар) тәкъдим итәргә хокуклы.

VIII. УЧРЕЖДЕНИЕНЕН МӨЛКӘТ ҺӘМ ФИНАНС-ХУҖАЛЫК ЭШЧӘНЛЕГЕ

8.1. Әлеге Устав нигезендә тәрбия–белем бирү һәм финанс-хуҗалык эшчәнлеген тәмин итү максатларында Учреждениегә Гамәлгә куючы оператив идарә хокукында милек хокукы объектларын (биналар, корымалар, милек, жиһазлар, шулай ук башка кирәкле мөлкәт) беркетә.

8.2. Жир кишәрлеге учреждениегә даими (сроксыз) файдалану хокукында бирелә.

8.3. Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты мөлкәт һәм жир кишәрлеге хуҗасы булып тора.

8.4. Учреждениегә Гамәлгә куючы тарафыннан беркетелгән милек объектлары әлеге учреждениенен оператив идарәсендә урнашкан.

8.5. Учреждение милекче алдында үзенә беркетелгән милекне саклау һәм нәтиҗәле файдалану өчен җаваплылык тота. Учреждениенен бу өлештә эшчәнлеген Гамәлгә куючысы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы контрольдә тота.

8.6. Мөлкәт белән оператив идарә итү хокукын гамәлгә ашырганда Учреждение бурычлы:

- оператив идарә итү хокукында беркетелгән мөлкәтне нәтиҗәле саклау һәм максатчан файдалану, аның техник торышы начарлануга юл куймау;

-үзләрәнә беркетелгән мөлкәтне капиталъ һәм агымдагы ремонтлауны тормышка ашыру;

- мөлкәтнең тузган өлешен амортизацияләүне һәм торгызуны гамәлгә ашыру;

- исәптән төшерелгән (шул исәптән тузу сәбәпле) яңадан сатып алынган мөлкәт чыгымнар сметасы нигезендә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составына кертелә.

8.7. Исәптән чыгарылган мөлкәт (шул исәптән тузу сәбәпле) исәптән төшерү акты нигезендә Учреждениегә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составыннан төшереп калдырыла. Учреждениенә мөлкәт аеруча кыйммәтле күчәмсез мөлкәт категориясенә кергү турындагы карар Учреждениенә Гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә.

8.8. Учреждениегә оператив идарә хокукында беркетелгән мөлкәт тулысынча да, өлешчә дә законнарда каралган очракларда гына тартып алынырга мөмкин.

8.9. Учреждение тарафыннан үз хужалык эшчәнлегеннән кергән керемнәр хисабына сатып алынган мөлкәт, учреждениене бетерү очракларыннан тыш, Гамәлгә куючы карары буенча теләсә кайсы формада тартып алынырга һәм (яки) читләштерелергә тиеш түгел.

8.10. Учрежденидә, билгеләнгән нормативлар нигезендә, көнкүреш һәм санитар-гигиена хезмәте күрсәтү, ял итү өчен биналар, корылмалар, жайланмалар жыелмасы булырга тиеш.

8.11. Милекне башка затка күчәргәндә, Учреждение үзенә караган мөлкәткә оператив идарә итү хокукын саклай.

8.12. Учреждение милекченә ризалыгыннан башка милекчегә яки учреждениегә мондый мөлкәт сатып алуга милекче тарафыннан бүлөп бирелгән акчалар хисабына, шулай ук күчәмсез милек белән беркетелгән аеруча кыйммәтле күчәмсез мөлкәт белән эш итәргә хокуксыз. Оператив идарә хокукында булган калган мөлкәт белән Учреждение мөстәкыйль рәвештә эш итәргә хокуклы.

8.13. Учреждениегә учреждениегә беркетелгән мөлкәтне яки учреждениенә милекчәсе тарафыннан бүлөп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәтне тартып алу яки авырайту мөмкин булган алыш-бирешләр кылу тыела, мондый килешүләр федераль законнар белән рөхсәт ителгән очраклардан тыш.

Учреждение өчен акча белән эш итү, башка мөлкәтне тартып алу (Учреждение мөстәкыйль рәвештә эш итәргә хокуклы) белән бәйлә килешү (үзара бәйлә берничә килешү) зур дип таныла, шулай ук милекне файдалануга тапшырганнан соң, мондый алыш-биреш бәясә яисә читләштерелә торган яки тапшырыла торган мөлкәт хакы бюджет учреждениесе активларының баланс бәясенә 10% тан артмаска тиеш. Учреждение активларының баланс бәясә бухгалтер хисабы мәгълүматлары буенча соңгы хисап көненә билгеләнә. Зур алыш-бирешне учреждение Гамәлгә куючының алдан ризалыгы белән генә башкара ала. Күрсәтелгән таләпләрне бозып ясалган эре алыш-биреш Учреждение яисә милекченә дөгвасы буенча гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин, әгәр килешүдә икенче якның оешма милекчесенә алдан ризалыгы булмау турында белүе яки белүе расланган булса.

8.14. Учреждение кызыксынуы белән килешүләр эшләү тәртибе Россия Федерациясенә Федераль законнары белән жайга салына. Башка оешмалар яки гражданныр белән килешүләр төзүдә кызыксынган затлар булып мөдир (мөдир вазыйфаларын башкаручы зат) һәм Учреждение эшчәнлегә белән идарә итү органнары составына керүче зат, әгәр алар бу оешмалар яки гражданныр белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә торсалар, бу Учреждениенә катнашучылары, кредиторлары булып торалар, йә бу гражданныр белән якын туганлык мөнәсәбәтләрендә торалар яисә бу гражданнырның кредиторлары булып торалар.

- Шул ук вакытта күрсәтелгән оешмалар яки гражданныр Учреждение өчен товарлар (хезмәт күрсәтүләр) белән тәмин итүчеләр буларак чыгыш ясыйлар, Учреждение тарафыннан житештерелә торган товарларны (хезмәт күрсәтүләрне) эре кулланучылар булып торалар, тулысынча яки өлешчә оештырылган мөлкәткә ия булалар, яисә Учреждение мөлкәте белән эш итүдән файда алырга мөмкин. Учреждение тарафыннан теге яки бу гамәлләр, шул исәптән килешүләр башкару белән кызыксынуы кызыксынган затларның һәм учреждениеләрнең мәнфәгатьләре конфликттына китерә. Кызыксынган затлар Учреждениенең мәнфәгатьләрен, барыннан да элек, аның эшчәнлек максатларына карата үтәргә тиеш һәм учреждениенең мөмкинлекләрен кулланмаса яки аларны Учреждениенең гамәлгә кую документларында каралган башка максатларда кулланмаса, Учреждениене гамәлгә куючының кызыксынуы турында хәбәр итәргә тиеш.

Килешү Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан хупланырга тиеш. Федераль закон таләпләрен бозып башкарылган һәм аның белән кызыксынуы булган килешү суд тарафыннан гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Кызыксынган зат Учреждение алдында Учреждениегә китерелгән зыян күләмендә җаваплылык тотта. Әгәр зыяннар Учреждениегә берничә кызыксынган зат тарафыннан китерелгән булса, аларның Учреждение алдында җаваплылыгы саллы булып санала.

8.15. Учреждение үзәкләштерелгән муниципаль бюджет финанславы системасына кертелгән, ул Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы муниципаль бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

8.16. Учреждениенең муниципаль йөкләмәсен үтәүне финанс белән тәмин итү мөгариф эшчәнлеген финанс белән тәмин итү нормативлары нигезендә гамәлгә ашырыла. Әлеге нормативлар белем бирү учреждениесенең һәр төре, төре һәм категориясе, бер тәрбияләнүчегә, шулай ук башка нигездә белем бирү программалары дәрәжәсе буенча билгеләнә. Белем бирү эшчәнлеген финанс белән тәмин итү нормативлары һәм муниципаль йөкләмәне формалаштыру тәртибе Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә. Муниципаль биремне үтәүне финанс ягыннан тәмин итү күчмәсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчмә мөлкәтне тотуга чыгымнарны исәпкә алып гамәлгә ашырыла, ул гамәлгә куючы тарафыннан Учреждениегә беркетелгән яисә Учреждениегә мондый мөлкәт сатып алуга, салым түлүгә чыгымнар, салым салу объекты буларак тиешле мөлкәт таныла торган акчалар исәбеннән, шул исәптән жир кишәрлекләре исәбеннән башкарыла. Муниципаль йөкләмәне үтәүгә бирелгән субсидия күләмен киметү аны үтәү срогы давамында бары тик муниципаль йөкләмәне тиешле үзгәрткәндә генә гамәлгә ашырыла.

8.17. Учреждение Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә физик һәм (яки) юридик затларның, шул исәптән чит ил гражданнырын һәм (яки) чит ил юридик затларының ирекле иганәләрен һәм максатчан кертемнәрен исәпкә алып өстәмә финанс чараларын җәлеп итәргә хокуклы.

8.18. Учреждениенең өстәмә акчаларын җәлеп итү үз эшчәнлеген Гамәлгә куючы акчалары хисабына финанс ягыннан тәмин итүнең нормативларын һәм абсолют күләмен киметүгә китерми.

8.19. Учреждениенең мөлкәтен һәм акчаларын формалаштыру чыганаclarы булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет ассигнованиеләре;

- товарлар сатудан, эшләр башкарудан, хезмәтләр күрсәтүдән алынган керем;

- оператив идарә хокукында муниципаль Учреждениегә беркетелгән мөлкәт;

- иганә;

- физик һәм (яки) юридик затларның, шул исәптән чит ил гражданнырының һәм (яки) чит ил юридик затларының максатчан взнослары;

- закон белән тыелмаган башка керемнәр.

8.20. Учреждение булган финанс чаралары белән мөстәкыйль эш итә. Учреждение хезмәткәрләренең хезмәт хакы ставкаларын, шул исәптән хезмәт хакларына кызыксындыру характерындагы өстәмәләрне, өстәмәләрне һәм башка түләүләрне, хезмәт өчен түләүнең гамәлдәге системасы нигезендә хезмәт өчен түләүгә җибәрелә торган акчалар чикләрендә аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен, шулай ук Гамәлгә куючы билгеләгән хезмәт өчен түләү фонды чикләрендә штат расписаниесен билгели.

8.21. Учреждение Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә керем китерә торган бүтән эшчәнлек алып барырга хокуклы, чөнки бу алар өчен булдырылган максатларга ирешүгә хезмәт итә һәм күрсәтелгән максатларга туры килә.

- Әгәр бу федераль законнарда каршы килмәсә, мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру рөхсәт ителә. Гамәлгә куючы, әгәр Уставта каралган белем бирү эшчәнлегенә зыян китерсә, әлеге мәсьәлә буенча суд карарына кадәр, Учреждениенең керем китерә торган эшчәнлеген туктатырга хокуклы.

-

8.22. Учреждениягә физик һәм юридик затлар бүлек рәвешендә, иганә яки васыять буенча, шулай ук үз эшчәнлегеннән алынган һәм әлеге керемнәргә сатып алынган милек объектлары тарафыннан тапшырылган акчалар, мөлкәт һәм башка милек объектлары белән мөстәкыйль рәвештә идарә итү хокукы бирелә.

8.23. Финанс һәм матди чаралар Учреждение тарафыннан Устав нигезендә файдаланыла. Агымдагы елда файдаланылмаган акчалар киләсе елны финанслау күләменә кертелми яки кире алынмый.

8.24. Учреждение үз эшенең нәтижеләрен оператив бухгалтер исәбендә алып бара, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив-хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә статистика хисаплылыгын алып бара. Учреждениенең үз акчалары гамәлгә куючы акчаларыннан һәм максатчан билгеләнештәге башка чаралардан аерым исәпкә алына.

8.25. Учреждениене Гамәлгә куючы Учреждениенең матди-техник базасын үстерүне һәм яңартуны тәмин итә.

8.26. Учреждениенең керемнәре, керемнәр китерә торган башка төр эшчәнлектән алынган керемнәре һәм әлеге керемнәр хисабына алынган мөлкәт мөстәкыйль карамагына керә һәм Учреждение тарафыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм устав максатлары нигезендә кулланыла, тәрбия-белем бирү процессын (хезмәт хакын, стимуллаштыручы һәм социаль түләүләрне дә кертеп) үстерүне һәм камилләштерүне тәмин итүгә, шулай ук учреждениенең хезмәт ветераннарына матди бүләкләүгә һәм социаль ярдәм күрсәтүгә, Гамәлгә куючы, әгәр Уставта каралган белем бирү эшчәнлегенә зыян китерсә, әлеге мәсьәлә буенча суд карарына кадәр, Учреждениенең керем китерә торган башка эшчәнлеген туктатырга хокуклы.

8.27. Учреждение акчаларын тоту чыгымнар һәм керемнәренә бердәм сметасы буенча башкарыла.

8.28. Учреждение табигатьне саклау чараларын тормышка ашырырга бурычлы.

8.29. Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеген Гамәлгә куючы үз компетенциясе кысаларында контрольдә тотат.

8.30. Учреждение арендатор һәм мөлкәтне арендаучы буларак чыгыш ясарга хокуклы.

IX. УСТАВНЫ ҮЗГӘРТҮ. УЧРЕЖДЕНИЕНЕ ҮЗГӘРТЕП КОРУ ҺӘМ ЯБУ

9.1. Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр, шулай ук әлеге Уставның яңа редакциясе Учреждение коллективы тарафыннан кабул ителә һәм Гамәлгә куючы тарафыннан раслана.

9.2. Учреждение Россия Федерациясе законнары нигезендә башка коммерцияле булмаган мәгариф оешмасына үзгәртеп корылырга мөмкин.

9.3. Учреждениене үзгәртеп корганда, филиалны мөстәкыйль юридик затка үзгәртеп корганда, белем бирү учреждениесе булмаган юридик затны учреждениегә кушу, автоном, бюджет яки казна белем бирү учреждениесен төзү, учреждение тибын үзгәртү юлы белән Учреждение әлеге Уставта билгеләнгән эшчәнлек төрләрен әлеге лицензияләрнең гамәлдә булу срогы тәмамланганчы гамәлгә ашырырга хокуклы. Учреждениене бер яки берничә белем бирү учреждениесен аңа кушу рәвешендә үзгәртеп корганда, лицензия, оешма лицензиясе гамәлдә булу срогы тәмамланганчы, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләнгән тәртиптә яңадан рәсмиләштерелә.

Учреждениенең статусын үзгәрткәндә һәм аны әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелмәгән башка формада үзгәртеп корганда, лицензия, әгәр Федераль законда башкасы каралмаган булса, үз көчен югалта.

9.4. Учреждениене ябу башкарыла:

- Россия Федерациясе законнары нигезендә, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә;

- суд карары буенча, тиешле лицензиясез йә закон белән тыелган эшчәнлек яки Учреждениенең уставы максатларына туры килми торган эшчәнлек башкарылган очракта.

9.5. Учреждениенең кредиторларның таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган мөлкәте, шулай ук федераль законнар нигезендә Учреждение йөкләмәләре буенча түләттерү мөмкин булмаган мөлкәт ликвидация комиссиясе тарафыннан тиешле мөлкәтнең милекчесенә тапшырыла.

9.6. Дәүләт аккредитациясе булган Учреждение ябылган очракта, шулай ук тиешле лицензиясе гамәлдән чыккан очракта, Гамәлгә куючы тәрбияләнүчеләрне ата-ана (законлы вәкилләр) ризалыгы белән шундый типтагы мәгариф учреждениеләренә күчерүне тәмин итә.

Х. РЕГЛАМЕНТЛАШТЫРУЧЫ ЛОКАЛЬ АКТЛАРНЫҢ ТӨРЛӘРЕ ИСЕМЛЕГЕ УЧРЕЖДЕНИЕНІҢ ЭШЧӘНЛЕГЕ

10.1. Локаль документлар эшләү һәм аларны рәсмиләштерү житәкченең идарә итү эшчәнлегенең бер аспекты булып тора. Локаль актлар юридик яктан Учреждениенең бөтен эшчәнлеген тәртипкә китерәләр, жирле үзидарә органнарына юридик көч бирәләр.

Учреждение эшчәнлеген регламентлаштыручы локаль актлар төрләре исемлеге:

- житәкченең боерыклары;
- килешүләр;
- кагыйдәләр;
- жәдвәлләр;
- графиклар;
- инструкциялар;
- нигезләмәләр;
- беркетмәләр.

10.2. Учреждениенѐн локаль актлары ѐлеге Уставка каршы килѐ алмый.

XII. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛѐМѐЛѐРЕ

11.1. ѐлеге Нигезлѐмѐ белѐн жайга салынмаган барлык мѐсьѐлѐлѐр гамѐлдѐге законнар
нѐм Учреждениенѐн локаль норматив актлары белѐн жайга салына.